

Anacamptis pyramidalis (L.) Rich. in Zeeuwsch-Vlaanderen gevonden

M. Hoffmann

(Leerstoel voor Morfologie, Systematiek en Ecologie van de Planten, Gent)

In het voorjaar van 1982 vonden wij langs de rijksweg tussen Sluiskil en Terneuzen in Zeeuwsch-Vlaanderen aan de bovenrand van een sloottalud een exemplaar van *Anacamptis pyramidalis*. Naast het hondskruid viel ook de addertong op, wat opmerkelijk mag worden genoemd, omdat *A. pyramidalis* eerder drogere en *Ophioglossum vulgatum* juist nattere standplaatsen preferereert. Een vegetatiekundige opname van deze groeiplaats is in tabel 1 weergegeven.

Tabel 1. Vegetatieopname met *Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich. volgens de schaal van Londo (1975)

<i>Anacamptis pyramidalis</i>	r1	<i>Poa pratensis</i>	p1
<i>Ophioglossum vulgatum</i>	r1	<i>Elytrigia repens</i>	p1
		<i>Lolium perenne</i>	p1
<i>Festuca rubra</i>	4	<i>Geranium molle</i>	p1
<i>Cynosurus cristatus</i>	2	<i>Daucus carota</i>	p1
<i>Trifolium campestre</i>	1	<i>Festuca arundinacea</i>	r1
<i>Agrostis stolonifera</i>	1	<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>sativa</i>	r1
<i>Arrhenatherum elatius</i>	p4	<i>Taraxacum</i> spec.	r1
<i>Bellis perennis</i>	p4	<i>Crataegus monogyna</i>	r1
<i>Holcus lanatus</i>	p2	<i>Cerastium triviale</i>	r1
<i>Dactylis glomerata</i>	p2	<i>Carex flacca</i>	r1

Opname MH 82/43; grazige wegbermvegetatie met dominantie van *Festuca rubra*, 5.VI.1982, 1½ × 2 m²; bedekking kruidlaag 7; bedekking strooisellaag 7.

Het hondskruid was 19 cm hoog en bezat 17 bloemen. De soort vertoont voorzover bekend slechts kruis- en geen zelfbestuiving (Fuller, 1979). Bij latere controle bleek er bij ons exemplaar dan ook geen vruchtzetting te hebben plaatsgevonden.

De bodem bestaat ter plaatse uit opgespoten, zeer kalkrijk, zandig materiaal, waarop destijds (ca. 1965) een laagje teelaarde werd aangebracht. Het terrein is éénmaal bemest en ingezaaid. Het beheer bestaat uit jaarlijks eenmaal in de nazomer maaien; het maaisel wordt afgevoerd. De struikaanplant met onder andere *Cornus sanguinea*, *Crataegus monogyna* en *Ulmus* spec., die zich op 1 à 2 m van de groeiplaats van *A. pyramidalis* bevindt, wordt bespoten met herbiciden.

De dichtstbijzijnde, recente groeiplaats van het hondskruid is een duingrasland bij Groenendijk (België), alwaar de soort voor het laatst in 1975 bloeiend werd aangetroffen. Deze groeiplaats ligt op 75 km van Sluiskil; alle overige recente vindplaatsen liggen op meer dan 150 km afstand (Van Rompaey & Delvosalle, 1979). Desondanks vermoeden wij dat de plant niet is uitgezet. De groeiplaats – langs een drukke autoweg! –

noodt zeker niet tot het uitzetten van een dergelijke, uiterst mest- en herbicidegevoelige soort.

A. pyramidalis wordt door A.J. Quené-Boterbrood in de Atlas van de Nederlandse Flora (Mennema c.s., 1980) sinds 1950 vermeld van vier uurhokken. Volgens Sterk (1976) bedraagt het aantal reële, huidige uurhokken slechts twee. Of uurhok 54.16 hier als derde aan kan worden toegevoegd, moet worden betwijfeld: het voorkomen van een enkel exemplaar op een tamelijk uitzonderlijke groeiplaats geeft daarop vooralsnog weinig hoop.

Literatuur

- Londo, G., 1975. De decimale schaal voor vegetatiekundige opnamen van permanente kwadraten. *Gorteria* 7 (7), p. 101 - 106.
- Fuller, F., 1979. *Aceras, Anacamptis, Serapias*. Wittenberg.
- Mennema, J., A.J. Quené-Boterbrood & C.L. Plate, 1980. Atlas van de Nederlandse flora 1. Amsterdam.
- Rompaey, E. van & E. Delvosalle, 1979. Atlas van de Belgische en Luxemburgse flora, 2e ed. Meise.
- Sterk, A.A., 1976. Jaarlijkse registratie van aantallen individuen van zeer zeldzame Nederlandse plantesoorten en de populatiedynamica. *Gorteria* 8 (1), p. 1 - 11.

Anacamptis pyramidalis (L.) Rich. recorded in Zeeuwsch-Vlaanderen

In spring 1982 one specimen of *Anacamptis pyramidalis* was found along a highway in Zeeuwsch-Vlaanderen between Sluiskil and Terneuzen, together with *Ophioglossum vulgatum*. The author doubts if the orchid can survive in this locality.